

PIELI KALATA'N M'Ō LILI MŪA HELELI'N

M'Ō wŌ nun'n

Nwan sɔnlan dɛ y'ŋ le Pielɪ? Zozi mmɔfɔɛ bulu nɔn nnyuan nɔn anun, yɪ yê anɔn ŋ tɪ bé kpain ŋ. Dunman Pielɪ'n tɪ *gɛlɛkt anɛ, yɪ bɔ y'ŋ le kɛ ɛbɔɛ. Zozi y'ŋ tɔnɔn yɪ sɔ ŋ, nan yɪ dunman'n, *ebele anɛ nɔn anun, bɛ fɛlɛ yɪ Simɔn. Pielɪ fi Galile mân nɔn anun kulo'n mɔ bɛ fɛlɛ yɪ Bɛtsayida nɔn asɔ (Zɔvan 1.43). Anɔn, Pielɪ nɔn yɪ nianman bian Andele, bɛ cɪ ejue Galile asue nɔn anun. Nan mɔ Zozi fɛlɛlɪ bé yɪ nwɔn'n, bɛ yacili ejue ɛhyɛ junman'n bɛ sili yɪ sɔ bɛ kacili yɪ menian. Mɔ Zozi fɔlɪ hɔlɪ nyanmtansɔ'n, Pielɪ bɔlɪ Zozi anwɔn ɛjɔlɛkpa'n Zoluzalɛmɔn kulo nɔn asɔ ɛbɛlɛ, ŋ nɔn Zude nɔn Samali mân nɔn anun. Kɛ bɛ lɛ kpɔn bɛ kele'n, ŋ hɔlɪ dede ŋ juli *Lɔmɔn kulo nɔn asɔ. ɛbɛlɛ yê bɛ bubɔlɪ yɪ kɔlɔwa sɔ bɛ hunlin yɪ ŋ.

Kalata ɛhɪ anun, Pielɪ lɛ kan kele yɛ kɛ Silivɔn mɔ bɛ fɛlɛ yɪ biekun Silast'n yê ŋ'a hɛlɛ kalata sɔ'n ŋ'a man yɪ ŋ (5.12). “Babilɔnɔn” ɛlɔ yê ŋ'a hɛlɛ kalata ɛhɪ ŋ (5.13). Babilɔnɔn, yɪ bɔ y'ŋ le kɛ Lɔmɔn. ŋ'a hɛlɛ ŋ'a nwan Kilisi menian'n-mɔ mɔ b'a tɔ b'a sanndɪ mân mân'n-mɔ mɔ ɛnɛ bɛ fɛlɛ yɪ Tuluki mân nɔn anun'n (1.1).

Tɛmɔn sɔ'n, anɔn bɛ lɛ kele Kilisi menian'n-mɔ ahɔlɔwa ɛlɔ. ɛhɪka ati, Pielɪ a hɛlɛ kalata ɛhɪ ŋ'a nwan bé ŋ'a wowula bé anwɔnsɛlɛ wɔ bé yalɛ'n mɔ bɛ lɛ nwun yɪ nɔn anun. Kalata nɔn ati 1.2-12, Pielɪ lɛ kacɪ bé kɛ Nyanmtan 'ba le bé ti, ɛsɛ ŋ'a sie bé ajâ kpili kpa wɔ nyanmtansɔ. Ajâ sɔ'n, bɛ 'ba nyan yɪ mɛlɛ mɔ Zozi Kilisi 'ba yɪ yɪ nwɔn kele menian'n-mɔ mân nɔn

ayuelte nun'n. Yí sɔ ati, be tɪla bɛ ahɔnlɪn be nyán dedi wɔ yale enwuan mɔ be le nwun yí nɪn anun. Kalata nɪn ati 1.13-2.10, ɔ le kaci bɛ ke Nyanmtan nwan be nánndɪ anwɔntɪe nun. Kalata nɪn ati 2.11-5.19, ɔ le bɔtɔ bɛ ke be nánndɪ kanlanman wɔ bɛ mɔ be nzi man Nyanmtan nɪn afian, esɛ bɛ muonun bɛ afian, be nánndɪ kanlanman. Be nían Kilisi m'ɔ nwunlin yale, nan kɔsɔ, ɔ'a nyɔ man ete fí nɪn enanndɪe dɪe nɪn asɔ. Kalata nɪn agualte nun (5.1-14), Pielɪ le man asɔntɪn mma'n-mɔ nɔn bɛ mgbain'n-mɔ afɔtu.

Ahɪn ebisa

¹ Mɪn Pielɪ, mɔ n dɪ Zozi Kilisi bɔfɔɛ'n, mɪn yê mɪn keɛ kalata eɪt mɪn nwan emɔ ɔ. Mɪn keɛ emɔ mɔ Nyanmtan a yɪ bɛ a yɔ yí dɪe'n, mɔ b'a kaci nyɔfɔɛ b'a tɔ b'a sanndɪ Pɔn, nɔn Galasi, nɔn Kapadɔsɔ, nɔn Azi nɔn Bitinin mán nɪn anun'n. ² Nyanmtan m'ɔ tɪ Sɪe nɪn a yɪ emɔ ɔ'a wula yí nyɪhye nɪn anun daba. Yí Wawe'n tunmin nun, ɔ'a man emɔ a kaci yí anwɔntɪe menian. Yí Wawe nɪn a man emɔ a fa bɛ nwɔn b'a man Zozi Kilisi. ɔ'a man Zozi moja nɪn a tu emɔ anwɔn efian'n.

Mɪn 'bisa emɔ ahɪn. Nyanmtan nwún emɔ anwɔn anwunnvoe ɔ mán emɔ alɔa cíctɪ bɛ nwɔn kpa.

Ngɔan fɔfɔɛ nɪn anwɔn anyɪndasɔɛ'n

³ Ye 'da Nyanmtan asɪ, yí m'ɔ tɪ yé Mɪn Zozi Kilisi Ast'n. Nyanmtan ehulo kpili nɪn ati, ɔ'a man Zozi Kilisi fi ewue nun a tinnge ɔ'a man y'a nyan ngɔan fɔfɔɛ. Eɪt ati, ye le nyanmtansɔ ngɔan nɪn anwɔn anyɪndasɔɛ kpa. ⁴ Nyanmtan a sie yí mma'n-mɔ ajâ. Nyila'n m'ɔ wɔ nun'n nzɛct man lé, ɔ ngun man lé, ɔ mgba man lé. ɔ'a fa ajâ sɔ'n ɔ'a sie emɔ anwunno elɔ. ⁵ Nyanmtan fa yí tunmin'n ɔ sisa emɔ. ɔ sanlɪn ke emɔ de yí di. ɔ

'sisa ɛmɔ dede maan ɛmɔ nyan bé ti kpa bɔkɔɔ mân n̄n ayuelte nun. ⁶ Yí ti, sɛ bɔbɔ ɛmɔ lɛ nwun yalɛ ngacile biala mɛlɛ kaan ɛh̄t̄ anun an, ɛmɔ lí fɛ. ⁷ Yalɛ ngacile sɔ'n-mɔ anun yê bɛ nwun yí kɛ ɛmɔ de Nyanmt̄an di sakpa ɔ. ɛmɔ nwún yí kɛ esika kɔkɔlɛ'n, bɛ kolo bɛ tu yí nw̄ɔn ɛfian'n. Esika kɔkɔlɛ sɔ'n muonun m'ɔ n̄n mân'n bɛ 'ba kpɛ nun'n, bɛ fa s̄n̄ bɛ sɔ yí bɛ n̄tan. Yí sɔ k̄s̄v̄ ala, ɛmɔ dedi'n mɔ yí kpa tala esika kɔkɔlɛ'n, bɛ 'sɔ yí bɛ n̄tan sɛ ɔ t̄i kunn̄gun an. Yí d̄iɛ ant̄n ct̄an mɔ Zozi Kilisi 'ba ȳt̄ yí nw̄ɔn'n, bɛ 'ȳt̄ ɛmɔ ayɛ, bɛ kuku ɛmɔ asa s̄v̄, bɛ wula ɛmɔ anunminnyanm̄ɔn. ⁸ ɛmɔ kulo Zozi nan k̄s̄v̄ ɛmɔ nwunlin man yí nyunnun lé. ɛmɔ nwunlin man yí nyunnun lé, nan k̄s̄v̄ ɛmɔ de yí di. ɛmɔ di yí nw̄ɔn fɛ kp̄ili. Fɛ sɔ'n, bɛ ngbala man yí kan, ɔ t̄i anunminnyanm̄ɔn like. ⁹ ɔ sanl̄n kɛ ɛmɔ dedi n̄n ab̄ɔ'n y'ɔ le kɛ Nyanmt̄an 'de ɛmɔ ati.

¹⁰ M'ɔ t̄v̄ de bé ti ele sɔ'n, Nyanmt̄an mgbɔmanf̄v̄ɛ'n-mɔ hanl̄n anwunnv̄ɛ'n mɔ Nyanmt̄an a nwun ɛmɔ n̄n anw̄ɔn ɛjɔlɛ daba. Bɛ t̄l̄t̄i bé nȳt̄n kpa ¹¹ bɛ kp̄ɔnndɛl̄t̄i at̄n'n mɔ Nyanmt̄an 'st̄n s̄v̄ ɔ de menian'n-mɔ ati'n, ɛsɛ bɛ kp̄ɔnndɛl̄t̄i kɛ ahan bɛ nwun tɛm̄ɔn mɔ ninngɛ sɔ'n-mɔ 'ju s̄v̄ kɛ Kilisi Wawɛ'n helel̄t̄i bé'n. Aft̄ Kilisi Wawɛ sɔ'n mɔ ant̄n ɔ wɔ bé nun'n, ɔ lili m̄ba ɔ hanl̄n amann̄t̄nhunnun'n mɔ Kilisi 'ba nwun yí'n, ɔ n̄n anunminnyanm̄ɔn'n mɔ ɔ 'nyan yí n̄n anw̄ɔn ɛjɔlɛ. ¹² Nyanmt̄an ȳt̄l̄t̄i helel̄t̄i mgbɔmanf̄v̄ɛ sɔ'n-mɔ kɛ ngal̄t̄ɛ'n m'ɔ falt̄ manl̄n bé'n t̄i man bé muonun bé ngal̄t̄ɛ, nan ɔ t̄i ɛmɔ d̄iɛ. Ngal̄t̄ɛ sɔ'n yê sian d̄iɛ bé mɔ bɛ bɔ ɛjɔlɛkpa n̄n a han a hele ɛmɔ n̄n ɔ. Wawɛ Nwanzan-nwanzan'n mɔ Nyanmt̄an s̄vanl̄n yí'n, yí yê ɔ falt̄ ɛjɔlɛ sɔ'n wulal̄t̄i bé n̄van ɔ. Nyanmt̄ans̄v̄ mmɔf̄v̄ɛ'n-mɔ muonun kp̄ɔnndɛ kɛ ahan bɛ nwun like

sɔ'n.

Abalabo nwannzan-nwannzan'n mɔ Nyanmtan kulo'n

¹³ Eɬika ati, emɔ síe tile, be fá bé ajɔnlɩn be tú nyila'n mɔ Nyanmtan 'yeyila emɔ nɩn asɔ mɛle mɔ Zozi Kilisi 'yɩ yí kele'n. Emɔ nyán yí nwɔn anyɩndasɔe kpa bɔkɔɔ. ¹⁴ Emɔ mán bé nyɩn sɔ Nyanmtan. Nán man emɔ nyan ajɔnlɩn ete ete be yɔ nyɔɩe m'ɔ tɩ man kpa ke tɛmɔn mɔ anɩn emɔ nzi man Nyanmtan anwɔn ejɔle'n fíí'n. ¹⁵ Kemɔ Nyanmtan mɔ ɔ'a fele emɔ yí nwɔn'n tɩ nwannzan-nwannzan'n, emɔ kɔsɔ abalabo kɔalaatin anun, emɔ yó bé nwɔn nwannzan-nwannzan. ¹⁶ Afi b'a hele wɔ ehele Ejɔle nɩn anun ke Nyanmtan nwan: Emɔ síe bé nwɔn nwannzan-nwannzan, ɔ sanɩn ke n dɩ nwannzan-nwannzan.

¹⁷ Nyanmtan nɩtan man sɔanlan nyunnun ɔ mmua man yí ndɛɛ. Sɔanlan kɔn biala nyɔɩe nɩn anwɔn yê ɔ 'nɩtan ɔ bua yí ndɛɛ ɔ. Eɬika ati, emɔ mmɔtɔe'n-mɔ anun, se emɔ fele Nyanmtan síe a, anɩn mɛle mɔ emɔ te nanndɩ asɩe nɩn asɔ ewa'n, emɔ héle ke emɔ man Nyanmtan anyɩnnzɔ emɔ nyɔɩe'n-mɔ kɔalaa anun. ¹⁸ Afi emɔ sɩ kale mɔ b'a tua maan emɔ a nyan bé ti fi asɩtanlan basa-basa'n mɔ emɔ anan-mɔ heleɩ emɔ nɩn anun'n. Nán esika jɛte fufue anaan esika kɔkɔle m'ɔ seɔt'n yê b'a fa b'a tua emɔ ati kale ɔ. ¹⁹ Nan be le Kilisi moja'n m'ɔ sɔ ebɔe'n yê b'a fa b'a yɩ emɔ ati tee ɔ. Afi Kilisi tɩ ke *bɔba baa, yí lɩka fíí buli man ebɔɩn, yí nwɔn tɩta man nun. ²⁰ Asannan nán Nyanmtan a bɔ mân'n, ɔ lili mɔa yɩlɩ Kilisi ke ɔ'a a li sɔ junman'n. Nán emɔ kpa eyɔle ati, mɛle kasian eɬɩ-mɔ anun yê ɔ'a yɩ yí nwɔn ɔ'a hele ɔ. ²¹ Yí dunman nun ati yê emɔ de Nyanmtan Kpili m'ɔ jasɔɩ yí fi ewue nun, mɔ ɔ'a man ɔ'a nyan anunminnyanmɔn'n di ɔ. ɔ man emɔ fa bé dedi'n nɔn

bé anyɪndasue'n bɛ wula Nyanmtan anun. ²² Ananhɔle ejɔle'n mɔ emɔ anyɪn sɔ yí'n, ɔ'a man emɔ anwɔn a tɪ ɛsɛ emɔ kulo anianman'n-mɔ. Ehulo sɔ'n tɪ man bé je sɔ ehulo. Ehɪka ati, emɔ fá bé ahɔnlɪn'n kɔalaa bɛ húlo bé nwɔn kpa. ²³ Afɪ b'a wɔ emɔ fɔfɔle. Awɔle sɔ'n fi man kulo sɔanlan, nan ɔ fi emɔ Ast Nyanmtan Kpili. ɔ nanndɪ yí Nɔan Ejɔle'n m'ɔ wɔ ebɛle dahuu nɪn asɔ y'ɔ man emɔ a nyan ngɔan fɔfɔle ɔ. ²⁴ Afɪ b'a hele wɔ ehɛle Ejɔle nɪn anun kɛ:

Kulo menian'n-mɔ kɔalaa tɪ kɛ ndile,
Bé anunminnyanmɔn'n mɔ bɛ le yí'n kɔalaatin
 tɪ kɛ ndile'n ndetele'n.

Ndile'n yɔtɪ a, ndetele'n tɪtɪ gua astɪ.

²⁵ *Nan* yé Mɪn Anɔan Ejɔle'n dɪɛ,

ɔ wɔ ebɛle dahuu.

Ejɔle sɔ'n, y'ɔ le Ejɔlekpa'n mɔ b'a bɔ b'a hele emɔ'n.

2

Nyanmtan menian'n-mɔ

¹ Ehɪka ati, emɔ yáci ati anun ɛtɛ ninngɛ'n-mɔ kɔalaa bɛ gúa. Emɔ yáci ato elie'n. Emɔ yáci bé nwɔn apoo ebɔ ɔ nɔn bé nwɔn ekpɔ ɛfa'n. Emɔ yáci bé manngɔn'n-mɔ anzin ejɔle ɛtɛ ehan'n. ² Nan emɔ mán bé nyɪn búlɔ Nyanmtan Anɔan Ejɔle nɪn anun kpa kɛ adɔman'n-mɔ anyɪn búlɔ nyafɔsue'n nán ɔ'a man emɔ a nyin b'a nyan bé ti. ³ Kɛ ehɛle Ejɔle'n kan yí'n: *Emɔ* a nwun kɛ yé Mɪn tɪ kpa sɔnman.

⁴ Emɔ hyúɪn bɛ kpúnngɛ yé Mɪn Zozi Kilisi mɔ menian'n-mɔ a mmu man yí sɔanlan'n. Nan Nyanmtan anyunnun an, Zozi anwɔn cian kpa. Kɛ sɔanlan m'ɔ lɛ si sua fa nyɔbɔue'n, Nyanmtan kɔsɔ a fa Zozi Kilisi m'ɔ man ngɔan'n kɛ ebɔe, ɔ a bɔ yí sua nɪn abɔ. ⁵ Nyanmtan lɛ fa emɔ kɔsɔ mɔ Zozi a man emɔ ngɔan'n kɛ nyɔbɔe ɔ si

yí sua. Sua sɔ'n, ɔ nanndɪ Zozi Kilisi asɔ, emɔ 'kaci nun anwɔntɛ tɛɛyɪfɔɛ bɛ bɔ afɔlɛ'n m'ɔ sɔ Nyanmtan anyɪn'n. ⁶ Afɪ b'a hɛlɛ wɔ ɛhɛlɛ ɛjɔlɛ nɪn anun kɛ Nyanmtan nwan:

Emɔ nían, mɪtɪn si mín sua'n Sɪɔn buka nɪn asɔ ɛbɛlɛ.

M'an yɪ sɔanlan kɔn mɔ yí nɔwɔn cian mín kpa m'an sie ɛbɛlɛ kɛ ayialɛ nɪn asɔ ɛbɔɛ'n.

Sɔanlan biala m'ɔ de yí di'n,

anyunnunguastɛ ngan man yí lé.

⁷ Emɔ mɔ bɛ de yí bɛ di'n, ɔ tɪ like m'ɔ sɔ ɛbɔɛ man emɔ. Nan bɛ mɔ bɛ nne man yí bɛ nni man'n, bɛ dɪɛ, b'a hɛlɛ wɔ ɛhɛlɛ ɛjɔlɛ nɪn anun kɛ:

ɛbɔɛ'n mɔ bɛ mɔ bɛ lɛ si sua'n buli yí kɛ

ɔ tɪ man kpa mɔ bɛ juli bɛ tɔlɪ'n,

yí yê ɔ'a kaci ɛbɔɛ kpa'n m'ɔ le sua nɪn anun ɔ.

⁸ ɛsɛ ɛhɛlɛ ɛjɔlɛ nɪn anun lɪka kɔn, Nyanmtan nwan:

ɛbɔɛ sɔ'n man sɔanlan aja kpula,

ɔ man sɔanlan fin asɪ.

Bɛ ja kpula yí bɛ fin asɪ, ɔ sanlɪn kɛ b'a nne man Nyanmtan Anɔan ɛjɔlɛ'n b'a nni man. Bɛ dɪɛ mɔ bɛ hythyɛlɪ bɛ manlɪn bɛ nɪn antɪn.

⁹ Nan emɔ dɪɛ, emɔ tɪ menian mɔ Nyanmtan a yɪ emɔ. Emɔ tɪ Nyanmtan m'ɔ tɪ belemgbɪn'n tɛɛyɪfɔɛ, emɔ tɪ menian nwannzan-nwannzan, emɔ tɪ yí menian kpa bɔkɔɔ. Nyanmtan a fɛlɛ emɔ fi awosin nɪn anun, ɔ'a man emɔ a fite yí jawe kpili nɪn anun. ɔ'a yɪ emɔ kɛ emɔ bɔ yí ɛnyɪnman nyɔlɛ mgbili mgbili'n-mɔ bɛ hɛlɛ menian'n-mɔ. ¹⁰ Daba antɪn emɔ tɪ man Nyanmtan menian. Nan sian dɪɛ, emɔ a kaci yí menian. Daba antɪn Nyanmtan nzɪ man emɔ anwɔn anwunnvoe, nan sian dɪɛ, Nyanmtan a nwun emɔ anwɔn anwunnvoe.

Nyanmtan menian'n-mɔ abalabɔ'n.

¹¹ Anianman ehulo mma, emɔ ti nyɔɔfɔɔ asɛ nɛn asɔ ewa. Emɔ walt mgbannza. Yɛ ti, mɛn 'sɛɛ emɔ mɛn bɔtɔ bɛ kɛ emɔ sɛ bɛ nwɔn ye wɔ ninngɛ ɛtɛ ɛtɛ'n-mɔ mɔ ɛtɛ anwɔnnaan nɛn anyɛn bɔbɔ yɛ nwɔn nɛn anwɔn. ɔ sanlɛn kɛ ninngɛ sɔ'n-mɔ nɔn emɔ ɛkala'n kɔn ɛɔɛ. ¹² Emɔ bɔ abalabɔ kpa wɔ bɛ mɔ bɛ nzɛ man Nyanmtan nɛn afian. Sɛ bɔbɔ bɛ tɔn emɔ ɛsɔan kɛ emɔ yɔ nyɔɔɛ ɛtɛ a, bɛ 'ba nwun emɔ nyɔɔɛ kpa'n, nɛn ɔtan mɔ Nyanmtan kɔ yɛ yɛ nwɔn kɔ hele bɛ'n, anɛn bɛ yɛ yɛ ayɛ.

¹³ ɛhɛ, kɛmɔ emɔ ti yɛ Mɛn menian'n, emɔ bɛbɛɛ bɛ nwɔn ast bɛ mɛn mgbain'n-mɔ kɔalaatin mɔ bɛ sie mɛn'n. Emɔ bɛbɛɛ bɛ nwɔn ast bɛ mɛn belemgbɛn kpain'n m'ɔ le tunmin wɔ menian'n-mɔ kɔalaa asɔ'n.

¹⁴ Kɔnmanna'n-mɔ mɔ belemgbɛn a sesie bɛ kɛ bɛ tɔa nyɔɔɛtɛfɔɔ'n-mɔ kalɛ nɛn bɛ fɔa bɛ mɔ bɛ bɔ bala kpa'n, emɔ bɛbɛɛ bɛ nwɔn ast bɛ mɛn bɛ kɔsɔ. ¹⁵ Afɛ like mɔ Nyanmtan kulo'n y'ɔ le kɛ emɔ bɔ bala kpa. Yɛ dɛ, anɛn ngɔastafɔɔ'n-mɔ mɔ bɛ nzɛ man like fɛ'n, bɛ nnyan man emɔ anwɔn ɛjɔɛ ɛtɛ fɛ'n bɛ ngan man.

¹⁶ Emɔ a nyan fanwɔndi, nan kɔsɔ nɛn bɛ man fanwɔndi sɔ'n kaci kɛ ɛtanlan bɛ fɛa yɛ bɔ bɛ yɔ nyɔɔɛ ɛtɛ. Nan emɔ bɔ bala kpa, ɔ sanlɛn kɛ emɔ ti Nyanmtan ngɔa.

¹⁷ Emɔ mɛn menian'n-mɔ kɔalaa anyɛnnɔ. Emɔ hɔlo anianman'n-mɔ mɔ b'a fa bɛ nwɔn b'a man Zozi'n. Emɔ sɔlo Nyanmtan, emɔ mɛn belemgbɛn anyɛnnɔ.

Emɔ yɔ kɛ Zozi yɔɔt yɛ'n

¹⁸ Emɔ mɔ bɛ ti ngɔa'n, emɔ bɛbɛɛ bɛ nwɔn ast, bɛ mɛn bɛ mɛn-mɔ anyɛnnɔ kpa. Nɛn kɛ bɛ mɔ bɛ ti kpa mɔ bɛ ti bɛtɛɛ nɛn ala y'ɔ di kɛ emɔ bɛbɛɛ bɛ nwɔn ast bɛ man bɛ anyɛnnɔ ɔ. Nan ɔ di kɛ emɔ yɔ yɛ sɔ bɛ

man bé mɔ be ti man kpa'n-mɔ kɔsɔ. ¹⁹ Afɪ se sɔnlan kɔn man Nyanmtan anyɔnnzɔ nán ɔ le nwun yalɛ m'ɔ nze nvata man an, ɔ ti like kpa. ²⁰ Nan se emɔ yɔ ete nán be le kele emɔ yalɛ, nán emɔ tila bé ahɔnlɔn an, anɔn anunminnyanmɔn benin yê emɔ nyan yí nun ɔ? Nan se emɔ bɔ bala kpa, mɔ be le kele emɔ yalɛ, nán se emɔ tila bé ahɔnlɔn be nwun yalɛ sɔ nɔn an, ɔ ti like kpa wɔ Nyanmtan anyunnun.

²¹ Efɛlɛ'n mɔ Nyanmtan a fɛlɛ emɔ yí nwɔn'n, yí bɔ nɔn anɔn. ɔ sanlɔn ke Kilisi kɔsɔ nwunlin amanɔte wɔ emɔ dunman nun maan emɔ kɔsɔ nɔn yí dɛ nɔn asɔ be yɔ bie. ²² Kilisi a nyɔ man ete lé, ɔ'a nni man ato lé. ²³ Be kpɛlɔ yí nzɔba, ɔ'a mgbe man bé bie. Be helelɔ yí yalɛ, ɔ'a nvɔa man bé ti. ɔ falɔ yí kwalaa wulalɔ Nyanmtan m'ɔ ti ndɛɛbuafɔɛ kpa nɔn asa nun. ²⁴ Kilisi muonun sɔalɔ yé etɛ'n kwalaa yí ti sɔ wɔ kɔlɔwa nɔn asɔ. ɔ'a yɔ sɔ maan y'a wu ye fi ete nɔn anun y'a jasɔ ye bɔ bala m'ɔ ti sese. ɔ sanlɔn ke, ebɔta'n mɔ be butalɔ yí'n y'ɔ man emɔ anwɔn a sa ɔ. ²⁵ Afɪ daba anɔn emɔ ti ke mmɔa mɔ b'a minlin ɔ. Nan sian dɛ, emɔ a sa a a Kilisi m'ɔ ti bɔa ɛntanfɔɛ kpa'n m'ɔ sisa emɔ ekala nɔn anwɔn.

3

Balasua nɔn yí hun bé asɔtanlan'n

¹ Eɪɪ, emɔ mmalasua'n-mɔ, emɔ ébéle bé nwɔn asɔ bé mán bé hun-mɔ. Se emɔ ahun mmie-mɔ nne man Nyanmtan Anɔvan Ejɔlɛ'n be nni man nán be nwun emɔ asɔtanlan kpa nɔn an, se bɔbɔ emɔ a ngan man ejɔlɛ b'a ngele man bé a, be 'fa bé nwɔn be man Nyanmtan. ² Afɪ be 'ba nwun yí ke emɔ asɔtanlan'n ti kpa, ese emɔ anyɔn sɔ bé. ³ Nán be kpɔnnɛ bé nwɔn elie ke bé ti enyuan mɔ b'a sesie yí kanlanman, ɔ nɔn esika

ninngɛ mɔ bɛ fa bɛ sesie bɛ nɔwɔn, ɔ nɔwɔn ɛtanlan nganlanman ɛhala. ⁴ Nan ɛmɔ mán ɛmɔ kanlanman'n fi ɛmɔ akunnun kɔsɔ ɔ fite. Kanlanman'n mɔ bɛ lɛ kpɔnnɔdɛ m'ɔ le man ɛsɛɔtɛ'n y'ɔ le ahɔnlɔn m'ɔ ti kpa, m'ɔ ti bɛtɛɛ. Kanlanman sɔ'n, ɔ ti like m'ɔ sɔ ɛbɔɛ kpa wɔ Nyanmtan anyunnun. ⁵ Daba mmalasua'n-mɔ mɔ antɔn bɛ le anyɔndasɔɛ wɔ Nyanmtan ɛlɔ'n, kɛ bɛ yɔlɔ yí nɔn antɔn. Bɛ bɛbɛlɛlɛ bɛ nɔwɔn ast bɛ manlɔn bɛ hun-mɔ. ⁶ Kɛ antɔn Sala ti yí nɔn antɔn. ɔ bɛbɛlɛlɛ yí nɔwɔn ast dede ɔ fɛlɛlɛ Abalahamɔn “Yɛmɔnlɔn”. Sɛ ɛmɔ kɔsɔ bɔ bala kpa, nán sɛ ɛmɔ a nyaci man bɛ nɔwɔn maan like fíí a nɔwonwunlan man ɛmɔ a, antɔn Sala amma mmalasua y'ɔ le ɛmɔ sakpa.

⁷ ɛmɔ mmelenzua'n-mɔ kɔsɔ, ɛmɔ nɔwɔn bɛ yɔ-mɔ tánlan kanlanman. ɛmɔ nɔwún yí kɛ bɛ anwɔnsɛlɛ'n nju man ɛmɔ dɛlɛ'n. ɛmɔ mán bɛ anyɔnnzɔ. ɔ sanlɔn kɛ ngɔan'n mɔ Nyanmtan 'fa man ɛmɔ'n, bɛ kɔsɔ bɛ wɔ nun bie. ɛmɔ yó yí sɔ, nán Nyanmtan Kpili a tie ɛmɔ asɔntɔn ɛyɔlɛ'n.

Nyanmtan 'yeyila bɛ mɔ bɛ lɛ nwun yalɛ wɔ Zozi Kilisi dunman nun'n

⁸ Mín ɛjɔlɛ nɔn ayuelɛ'n y'ɔ le kɛ ɛmɔ kwalaa nyán ajɔnlɔn kɔn. ɛmɔ nɔwún ɛmɔ anwɔn anwunnvoe. ɛmɔ húlo bɛ nɔwɔn kɛ anianman-mɔ kulo bɛ nɔwɔn'n. ɛmɔ yó bɛ nɔwɔn ye, bɛ bɛbɛlɛ bɛ nɔwɔn ast bɛ manngɔn'n-mɔ anyunnun. ⁹ Nán bɛ fa ɛtɛ bɛ tua ɛtɛ'n kalɛ, anaan nzɔba bɛ tua nzɔba'n kalɛ. Nan ɛmɔ sɛlɛ Nyanmtan maan ɔ yéyila bɛ. ɔ sanlɔn kɛ Nyanmtan kulo kɛ ɔ yeyila ɛmɔ, yí ti y'ɔ man ɔ fɛlɛlɛ ɛmɔ ɔ. ¹⁰ B'a hɛlɛ wɔ ɛhɛlɛ ɛjɔlɛ nɔn anun kɛ:

Sɔanlan m'ɔ kulo kɛ ɔ nyan ngɔan ɔ di fɛ'n,
antɔn ɔ yáci yí manngɔn'n-mɔ anwɔn ɛjɔlɛ ɛtɛ ɛhan
nɔwɔn ato elie'n.

¹¹ ɔ yí yí sa nyɔlɛ ete nɛn anun,
nán ɔ yó nyɔlɛ kpa.

ɔ kpóndɛ anzɔnɔnɔ atɛn'n, nán ɔ nánndɛ sv.

¹² ɔ sanlɛn kɛ Nyanmtan anyɛn kpala sɛsɛfɔɛ'n-mɔ,
ɔ tie bé asɔnɛn ɛyɔlɛ'n.

Nan bé mɔ bɛ yɔ etɛ'n,

ɔ ngulo man kɛ yí nyɛn bɔ bé.

¹³ Sɛ emɔ yɛ bé kunnun kpa bɔkɔɔ, mɔ emɔ lɛ bɔ bala
kpa'n, nwan y'ɔ kɔala ɔ yɔ emɔ etɛ ɔ? ¹⁴ Sɛ emɔ bɔ bala
kpa nán emɔ nwun amannɛ bɔbɔ a, Nyanmtan 'yeyila
emɔ. Yí sɔ ati, nán bɛ sulo bé mɔ bɛ kele emɔ yalɛ'n
maan emɔ ati anun sɛɛɛ emɔ. ¹⁵ Nan emɔ wúla Kilisi m'ɔ
tɛ emɔ Amɛn nɛn anunminnyanmɔn wɔ emɔ ahɔnlɛn
nɛn anun. Sɛ svanlan bie bisa emɔ anyɛndasɔɛ'n mɔ
emɔ le yí wɔ Kilisi anun nɛn anwɔn ɛjɔlɛ a, ¹⁶ emɔ
tú bé ahɔnlɛn ast bɛ fá anyɛnnzɔ bɛ búá yí. Emɔ
mán emɔ anɔan ɛjɔlɛ nɔn emɔ abalabɔ'n yó kɔn, nán
anyunnunguastɛ a han bé mɔ Zozi Kilisi dunman nun
bɛ kan emɔ anzin ɛjɔlɛ etɛ'n. ¹⁷ Aft ɔ tɛ kpa kɛ emɔ
yó nyɔlɛ kpa bɛ nwún amannɛ, ɔ sanlɛn kɛ Nyanmtan
kulo yí sɔ. Sɛ emɔ yɔ nyɔlɛ kpa a, ɔ tɛ kpa tala kɛ emɔ
kɔ yɔ nyɔlɛ etɛ nán emɔ a nwun yalɛ'n.

¹⁸ Kilisi muonun wuli kpê kɔnmgba cein yé etɛ'n
dunman nun. Yí m'ɔ tɛ sɛsɛfɔɛ'n, ɔ wuli bé mɔ bɛ
tɛ man sɛsɛfɔɛ'n-mɔ dunman nun maan y'a fa yé nwɔn
y'a wula Nyanmtan asa nun. Bɛ hunlɛn yí nwɔnnaan'n,
nan Nyanmtan Wawɛ'n manlɛn yí ngɔan. ¹⁹ Wawɛ sɔ'n
dunman nun, ɔ hɔlɛ hanlɛn Nyanmtan Anɔan ɛjɔlɛ'n ɔ
helelɛ wawɛ'n-mɔ mɔ b'a gua bé fiadɛ'n. ²⁰ Wawɛ sɔ'n-
mɔ, mɛlɛ mɔ Nowe 'bɔbɔ meli'n, bé nyɛn a nzɔ man
Nyanmtan. Nyanmtan Kpili sili abɔtalɛ ɔ nwɔnndɛlɛ bé
dede, menian mɔ bɛ 'fɔ meli nɛn anun'n fɔlɛ. Bé mɔ

be fuli meli ntn anun'n b'a nzun man fíí. Be ti menian mɔɔvɛ ala yé be fuli nun be nyanltn bé ti asue ntn anyltnsv ɔ. ²¹ Nzue sɔ'n, antn ɔ ti ke esɔntan'n m'ɔ man emɔ nyan bé ti sian dte'n nzɔle. Esɔntan sɔ'n, nán y'ɔ le bé nwun efian ntn enwunnzian'n. Nan yí y'ɔ le esele'n mɔ ye sele Nyanmtan ke ɔ mán yé ahunltn ntn anun tu'n. ɔ sanltn ke Zozi Kilisi fi ewue nun ɔ'a jasv. ²² ɔ'a fu ɔ'a hɔ anwunno, ɔ ti Nyanmtan Kpili fama sv. Nyanmtansv mmɔfvɛ'n-mɔ anun, bé mɔ be di kpain'n ɔ nvn bé mɔ be le tunmin'n, yí y'ɔ sie bé ɔ.

4

Abalabɔ fufɔle'n

¹ Ehi, kemɔ Kilisi nwunlin anwunnaan nun amannthunnun'n, emɔ kusv nyán ajunltn kunmgbasɔ'n mɔ antn ɔ le yí'n. ɔ sanltn ke svanlan m'ɔ kɔ nwun anwunnaan nun amannthunnun'n, ɔ nwula man yí sa ete ntn anun kún. ² Sian dte, ɔ di ke emɔ bɔ bala mɔ Nyanmtan kulo wɔ emɔ asitanlan ntn anun mele mɔ emɔ te wɔ aste ntn asv ewa'n. Nan ɔ nni man ke emɔ bɔ bala ete mɔ anwunnaan kulo'n kún. ³ Aft, bé mɔ be nzi man Nyanmtan'n, bé nyɔlɛ mɔ be yɔ'n, daba emɔ falt temvɔn dɔvɔn be yɔlɛ bie. Antn emɔ asitanlan'n ti basa-basa, emɔ bɔ bala ete mɔ anwunnaan kulo'n, emɔ ti kɔvɔnmɔnnzan, emɔ nvn bé manngvɔn-mɔ be didi be nvn nzan dede ɔ fu be búe sv, ese emɔ sɔ amvan m'ɔ ti busuɔfvɛ like'n. ⁴ Kemɔ sian dte, emɔ nvn bé mɔ be nzi man Nyanmtan'n nyɔ man mgban-mgban ninngɛ sɔ'n-mɔ kún'n, ehka ati yê menian sɔ'n-mɔ bɔ emɔ amgba ɔ. ɔ sanltn ke emɔ abalabɔ'n sin bé nwun. ⁵ Be 'ba bu bé nyɔlɛ'n-mɔ anwun mgbvɔnndan be kele Nyanmtan mɔ ɔ'a sesie yí nwun ɔ 'ba bua anyltnwɔsvɛ mma'n-mɔ nvn ewue mma'n-mɔ ndeɛ'n.

⁶ Afi be hanlɩn Ejɔlekpa'n be helelt yé nan-mɔ mɛle mɔ anɩn bé nyɩn wɔ sɔ'n. ɔ man se b'a wu bɔbɔ a, Nyanmtan tunmin nun, Wawe Nwanzan-nwanzan'n 'man be nyan ngɔan.

⁷ Like biala ayuelɛ a kpunngɛ. Eɩka ati, emɔ bú mgbɔndan kpa. Emɔ sésie bé nwɔn nán b'a hɔala b'a tanlan mmɔtɔɛ nɩn anun. ⁸ M'ɔ cian tala like kwalaa'n y'ɔ le ke emɔ fá bé ahɔnlɩn'n kwalaa be húlo bé nwɔn. ɔ sanlɩn ke ehulo'n kala ete dɔɔn asɔ. ⁹ Sɔanlan biala m'ɔ kɔ wɔlɔ emɔ awulo'n, emɔ sɔ yí nun kanlanman, nán be munlan be juɔ bé konvin abɔ. ¹⁰ Nyanmtan Kpili a man emɔ anun kɔn biala Wawe nun junman. Junman ngacile ngacile sɔ'n, sɔanlan kɔn lí yí dɛ'n kpa ɔ fá búka yí manngɔn'n-mɔ ke ɔ se fata'n. ¹¹ Sɔanlan m'ɔ kan Nyanmtan Anɔan Ejɔle'n, ɔ hán ejɔle mɔ Nyanmtan kɔ man yí ke ɔ hán'n. Sɔanlan m'ɔ búka yí manngɔn'n-mɔ'n, ɔ fá anwɔnsele'n kwalaa mɔ Nyanmtan Kpili a fa a man yí'n ɔ búka bé. Like biala anun, ye yó yí sɔ maan anunminnyanmɔn hán Nyanmtan wɔ Zozi Kilisi dunman nun. ɔ sanlɩn ke anunminnyanmɔn'n nɔn tunmin'n tɩ yí dɛ cɩan daa. Amɩn!

Amannɩnhunnun nɔn nyila'n

¹² Anianman ehulo mma, emɔ le nwun amannɩnhunnun. Amannɩnhunnun sɔ'n tɩ ke sɩn mɔ b'a kpɔnmgbɔ b'a gua emɔ anwɔn ɔ. Nán be man ɔ sin bé nwɔn ke ejɔle ngacile bie ye ɔ'a tɔ emɔ ɔ. ¹³ Nan emɔ lí fe ke emɔ le nwun Kilisi amannɩnhunnun'n bie, nán cɩan mɔ ɔ 'yɩ yí anunminnyanmɔn'n kele'n, emɔ a li fe dede ɔ'a bɔ sɔ. ¹⁴ Se Kilisi dunman nun menian'n-mɔ kpɛ emɔ nzɔba a, nyila kan emɔ. ɔ sanlɩn ke anunminnyanmɔn Wawe'n m'ɔ tɩ Nyanmtan Wawe'n wɔ emɔ anun. ¹⁵ Nán man emɔ anun bie nwun amannɩ ke ɔ'a li awue, anaan ɔ'a wua, anaan ɔ'a yɔ ete, anaan

ɔ'a li abie ejɔɛ dɛe anun cenjin. ¹⁶ Nan sɛ emɔ anun bie lɛ nwun amannɛ Kilisi dunman nun an, n'ɔ man yí nwɔn nyian kun yí. Nan ɔ lá Nyanmtan asɪ kɛ ɔ tɪ Kilisi sɔanlan.

¹⁷ Afɪ mǎn'n ndɛɛ ebua nɪn a li mɔva a bɔ yí bu Nyanmtan menian'n-mɔ elɔ. Yé mɔ ye tɪ yí menian'n, sɛ ndɛɛ ebua'n bɔ yí bu yé elɔ a, anɪn bé mɔ bɛ nne man Nyanmtan Anɔvan Ejɔɛ'n bɛ nni man'n, bé ayuelɛ'n, ɔ 'yue bé sɛ? ¹⁸ Afɪ ɛhɛɛ Ejɔɛ'n nwan:

Bé mɔ bɛ tɪ fóú'n,

sɛ bé ti ele tɪ man nɛmɪndɛ a,

anɪn bé mɔ bɛ nne man Nyanmtan bɛ nni man

ɔ nɔn ati anun ɛtɛ mma'n-mɔ, bɛ 'yɔ bé nwɔn sɛ?

¹⁹ Yí sɔ ati, bé mɔ bɛ lɛ nwun amannɛ, m'ɔ tɪ Nyanmtan akunnun like'n, bɛ fá bé nwɔn bɛ wúla Nyanmtan asa nun kpa bɔkɔɔ nán bɛ yó nyɔɪɛ kpa. Afɪ yí m'ɔ bɔɪ emɔ'n, ɔ tɪ ananhɔɪɛfɔɛ, yí anɔhɔba'n m'ɔ bɔɪ emɔ'n, ɔ 'di sɔ.

5

Asɔnɪn mgbain'n-mɔ

¹ Kɪkaala dɛɛ, ɛ 'nwun ejɔɛ kaan mɔ mɪn fa mɪn tɔ asɔnɪn mgbain'n-mɔ mɔ bɛ wɔ emɔ afian elɔ nɪn anyunnun'n. Mɪn muonun n dɪ asɔnɪn kpain'n bie kɛ bé. Mɪn di Kilisi amannɪnhunnun'n mɔ ɔ'a nwun yí nɪn anwɔn adanzɛ, ɛsɛ mɛɛ mɔ ɔ 'ba a'n, mɪn 'tanlan yí anunminnyanmɔn nɪn anun bie. Yí sɔ ati, mɪn 'sɛɛ emɔ mɪn bɔtɔ bé kɛ: ² Nyanmtan menian'n-mɔ mɔ ɔ'a fa bé ɔ'a wula emɔ asa nun'n, bɛ tɪ kɛ mmɔva kpule, emɔ nían bé sɔ kpa. Nán bɛ nɪn bé sɔ kɛ junman mɔ bɛ lɛ fa bɛ tinndin emɔ kɛ bɛ lí ɔ, nan emɔ yí bé kunnun bɛ nían bé sɔ kpa bɔkɔɔ kɛ Nyanmtan kulo'n.

Nán bε yɔ yí kε bε lε nɔn bέ sυ bε kpɔnnɔ nɔn esika. Nan εmɔ sí bέ hue bε nían bέ sυ. ³ Menian mɔ Nyanmɔn a fa bέ a wula εmɔ asa nun'n, nán bε sisi bέ, nan εmɔ mɔ bε tɪ mmɔa εntanfɔe'n, εmɔ bó bala kpa maan bε nían sυ bε bó bie. ⁴ Yí dɪε cɪan mɔ Kilisi m'ɔ tɪ Bɔa εntanfɔe Kpain'n kɔ a'n, anɔn εmɔ nyan anunminnyanmɔn abotile'n m'ɔ nzεcɪ man lé'n.

Asɔntɪn mma'n-mɔ

⁵ Εmɔ mgbafele'n-mɔ kɔsɔ, εmɔ bέβελε bέ nwɔn ast bε mán mgbain'n-mɔ. Aft mɔn kan mɔn kele εmɔ kɔalaa kε bε bέβελε bέ nwɔn ast bε mán bέ nwɔn. ɔ sanɔn kε b'a hεle wɔ εhεle εjɔle nɔn anun kε:

Atubεnwɔn mma'n-mɔ,

Nyanmɔn Kpili nɔn bέ le yí.

Nan bέ mɔ bε bεβελε bέ nwɔn ast'n,

Nyanmɔn nwun bέ nwɔn anwunnvoe.

⁶ Yí sɔ ati, mɔn kan mɔn kele εmɔ kε εmɔ bέβελε bέ nwɔn ast bε mán tunminfɔe Nyanmɔn Kpili, nán ɔ'a man εmɔ sυ mελε kasian nɔn anun. ⁷ Εmɔ fá bέ nzusue'n kɔalaa bε wúla yí sa nun, ɔ sanɔn kε ɔ nɔn εmɔ lɪka.

⁸ Εmɔ sésie bέ nwɔn, bε sísa bέ nwɔn, ɔ sanɔn kε εmɔ kpɔfɔe Abɔnsanmɔn lε bó εmɔ anwɔn mgbɔlɔka kε tɔtanfɔe mɔ yí nyɔn a bulɔ ɔ le tɔtan ɔ kpɔnnɔ naan mɔ ɔ 'cɪ yí di ɔ. ⁹ Εmɔ tíla bέ dedi nɔn anun kpa bε jínlan bέ ja nun kpunndiin wɔ yí nyunnun. Aft asɔntɪn mma'n-mɔ mɔ bε wɔ mân'n lɪka kɔalaatin'n, kε bε nwun yalε nɔn anɔn. ¹⁰ Kɪkaala εmɔ lε nwun yalε kaan, yí nzin, Nyanmɔn Kpili m'ɔ st anwunnvoe sɔnman'n, mɔ ɔ'a fele εmɔ kε εmɔ nɔn Kilisi bε yó kɔn bε tánlan yí anunminnyanmɔn'n m'ɔ le man ayuelɪε nɔn anun'n, yí muonun, ɔ 'sesie εmɔ kpa. ɔ 'man εmɔ tin. ɔ 'man εmɔ anwɔnsele. ɔ 'man εmɔ jinlan bέ ja nun kpunndiin.

¹¹ Tunmin'n tɪ yí dɪε cɪan daa! Amɔn.

Ngah ɛ nɔn ahɪn ebisa

¹² Anianman *Silivɪn yê ɔ'a buka mɪn maan m'an hɛɛ kalata sin kaan ɛhɪ m'an nwan ɛmɔ ɔ. ɔ tɪ anianman m'ɔ nanndɪ ananhɔɛ atɪn nɪn asɔ ɔ. Mɪn fa kalata sɔ'n mɪn wowula ɛmɔ anwɔnsɛɛ ɛsɛ mɪn keɛ ɛmɔ kɛ Nyanmtan a nwun yé nwɔn anwunnvoe sakpa. Yí ti, ɛmɔ jínlan bé ja nun kpunndiin.

¹³ Asɔnɪn mma'n-mɔ mɔ bɛ wɔ *Babilɔnɔn mɔ Nyanmtan a fɛɛ bé yí nwɔn kɛ ɔ'a fɛɛ ɛmɔ'n, bé nwan bɛ 'bisa ɛmɔ ahɪn. Maakɪ mɔ asɔnɪn nɪn anun ɔ tɪ mɪn wa'n, yí kɔsɔ yí nwan ɔ 'bisa ɛmɔ ahɪn.

¹⁴ ɛmɔ bɪsa bé nwɔn ahɪn bɛ tó bé nwɔn nun.

Bé kɔalaa mɔ b'a fa bé nwɔn b'a man Kilisi'n, Nyanmtan cíctɪ bé lɔa.

Nythyε Fufōlē'n

Anyin: Nythyε Fufōlē'n New Testament

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Anyin

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 21 Apr 2022

5ed90154-0957-582f-bfd3-30c8b97e5b17